DCMR milieudienst Rijnmond

Parallelweg 1
Postbus 843
3100 AV Schiedam
T 010 – 246 80 00
F 010 – 246 82 83
E info@dcmr.nl
W www.dcmr.nl

Minister van Infrastructuur en Waterstaat
De heer M.G.J. Harbers
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

CC de voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid
De heer C. van Dam
Postbus 95404
2509 CK Den Haag

| Ons kenmerk | Uw kenmerk | Datum |
|---|---|---|
| 22357949 | | 9-10-2023 |
| | Afdeling | Bijlagen |
| | Directie | - |

**Onderwerp**
Reactie DCMR Milieudienst Rijnmond op rapport "Industrie en omwonenden"

Geachte heer Harbers,

Op 13 april 2023 ontvingen wij het rapport "Industrie en omwonenden" van de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Dit rapport is het resultaat van het onderzoek naar de vraag hoe omwonenden worden beschermd tegen nadelige gezondheidseffecten door langdurige en/of veelvuldige blootstelling aan industriële emissies. Hierbij zijn drie casussen onderzocht, waaronder het bedrijf Chemours in Dordrecht. De provincie Zuid-Holland is bevoegd gezag voor dit bedrijf en DCMR Milieudienst Rijnmond is de omgevingsdienst die in opdracht van de provincie de VTH-taken bij Chemours uitvoert. Op grond van artikel 73 van de Rijkswet Onderzoeksraad voor Veiligheid zenden wij U hierbij onze reactie op het rapport en op de aanbevelingen aan DCMR Milieudienst Rijnmond.

Op de eerste plaats willen wij, als directeur en voorzitter van DCMR Milieudienst Rijnmond, onze grote waardering uitspreken voor het gedegen onderzoek dat de raad uitvoerde en voor de diepgaande analyse van de drie onderzochte bedrijvendossiers.
Chemours is een bedrijf dat al lange tijd onze grote aandacht heeft en waar omwonenden zeer nadrukkelijk zorgen uitspreken over de gezondheidseffecten van industriële emissies. We stellen het daarom op prijs dat de OvV deze casus in het onderzoek heeft betrokken en op basis van een grondige analyse komt tot een aantal conclusies en aanbevelingen.

In deze brief gaan wij in op de aanbeveling die gericht is aan DCMR Milieudienst Rijnmond:
*"Benut het systeem volledig om de gezondheid van omwonenden te beschermen tegen schadelijke industriële emissies. Communiceer proactief en wees transparant over incidenten, zorgen en klachten teneinde het vertrouwen van omwonenden terug te winnen".*

De aanbeveling is tweeledig en betreft enerzijds het systeem om de gezondheid van omwonenden te beschermen, en anderzijds de communicatie hierover. Wij willen graag ingaan op beide elementen.

1) *Benut het systeem volledig om de gezondheid van omwonenden te beschermen tegen schadelijke industriële emissies.*

De OvV wijst er terecht op dat de bestaande mogelijkheden van het VTH-systeem om de gezondheid van omwonenden te beschermen volledig moeten worden benut. Om die reden wordt voor de industriële bedrijven, die veelal vallen onder provinciaal bevoegd gezag, reeds ingezet op het zo scherp mogelijk vergunnen. De bestaande mogelijkheden worden benut en hierbij wordt ingezet op zo groot mogelijke emissiereducties, waarbij in de vergunningvoorschriften zoveel mogelijk de onderkant van de BBT-range wordt aangehouden.
De provincie Zuid-Holland heeft het Schone Lucht Akkoord ondertekend en in dat kader wordt ingezet op zo scherp mogelijk vergunnen. Ook in de ontwerp-Nota VTH van de provincie Zuid-Holland wordt het beleid voor actualiseren en aanscherpen van vergunningen vastgelegd. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de industriemaatregelen in het Schone Lucht Akkoord. In ons regionale Meerjarenprogramma 2023-2026 is vastgelegd om de SLA-afspraken en het scherper vergunnen in het gehele werkgebied van DCMR toe te passen. Hoe dit in de praktijk vorm krijgt hangt mede af van de politiek-bestuurlijke opdrachten die we als omgevingsdienst per opdrachtgever meekrijgen. Het gesprek hierover wordt gevoerd vanuit een regionale inhoudelijke ambitie, maar de verschillende opdrachtgevers kunnen hierin een eigen lijn volgen.

Onze inzet is erop gericht om met de beschikbare VTH-instrumenten de gezondheid van omwonenden zoveel mogelijk te beschermen tegen schadelijke emissies. We willen gezondheid sterker in de VTH-uitvoering inbedden en zullen de samenwerking met de GGD op dit gebied gaan versterken. Via actualisatie-programma's toetsen we voortdurend of de omgevingsvergunningen voldoen aan nieuwe of gewijzigde wetgeving. Op basis daarvan worden ook de vergunningen waar nodig aangescherpt, ook bij bedrijven die minder aandacht hebben van media en omwonenden.

In toezicht en handhaving wordt eveneens een scherpe aanpak gevolgd. Zo is onlangs nog bij de recente niet-vergunde lozing van trifluorazijnzuur (TFA) een dwangsom opgelegd en is wegens het vermoeden van een strafbaar feit aangifte tegen Chemours gedaan bij het Openbaar Ministerie.

Wij zijn blij dat deze VTH-inspanningen door de OvV worden herkend :

> *'De casus Chemours laat zien wat er kan, als het bevoegd gezag (provincie Zuid-Holland) en de omgevingsdienst (DCMR) meer aandacht hebben voor de mate waarin de gezondheid van omwonenden beschermd wordt door het uitvoeren van de VTH-taken. Die partijen laten zien dat als de bestuurlijke bereidheid om mogelijkheden te zoeken om de vergunning aan te passen aanwezig is, en dit budgettair ondersteund wordt, dit tot de gewenste resultaten kan leiden.' (Hoofdstuk 6.4.)*

Ten aanzien van het volledig benutten van het systeem doet zich echter ook een dilemma voor. De casus Chemours "*laat zien wat er kan*", maar naar onze mening toont de casus ook wat er nog niet kan. Om de gezondheid van omwonenden te beschermen is het belangrijk om ook emissies te reduceren indien over de schadelijkheid van stoffen slechts ernstige vermoedens bestaan en deze

nog niet zijn geclassificeerd als een ZZS. De recente revisievergunning voor Chemours waarin een reductie van deze potentiële ZZS was opgenomen, bleek echter geen stand te houden bij de rechtbank. De provincie Zuid-Holland heeft inmiddels beroep aangetekend bij de Raad van State. Deze casus maakt helder hoe het VTH-systeem volledig wordt benut, maar maakt ook de grens van het systeem zichtbaar.
Daarom steunen wij de aanbeveling van de OvV (aanbeveling 7) aan de Staatssecretaris van I&W: "*Borg dat het voorzorgsprincipe zwaarder gewogen wordt in het systeem van vergunnen van persistente stoffen*". Vanuit onze VTH-praktijk pleiten wij ervoor om het "zwaarder wegen van het voorzorgsprincipe" daadwerkelijk kracht te geven door het voorzorgsprincipe stevig in wetgeving te verankeren. Het belang van een wettelijke verankering hebben wij ook bepleit in het Rondetafelgesprek in de Tweede Kamercommissie voor Infrastructuur en Waterstaat op 14 september 2023. Vanuit de uitvoering zijn wij blij dat de Tweede Kamer in een aangenomen motie voorstelt om voor potentiële ZZS in de wetgeving dezelfde aanpak te volgen als bij ZZS, teneinde daarmee het voorzorgsbeginsel in de wetgeving te verankeren. Vanzelfsprekend zullen wij nieuwe juridische mogelijkheden zodra dat mogelijk is benutten in de VTH-uitvoering.
Het rapport van de OvV is ook besproken in de vergadering van Provinciale Staten van 20 september jl. Hierbij werd waardering uitgesproken voor het OvV-rapport en voor de strikte VTH-aanpak die door de provincie is gevolgd, maar blijven er ook zorgen over historische PFAS-emissies. Via aangenomen moties en toezeggingen zijn afspraken gemaakt over o.a. het in kaart brengen van de mogelijkheden voor het intrekken van een vergunning of het (tijdelijk) sluiten van een bedrijf. In de uitvoering van deze moties en toezeggingen zullen provincie Zuid-Holland en DCMR nauw samenwerken.

2) *"Communiceer proactief en wees transparant over incidenten, zorgen en klachten teneinde het vertrouwen van omwonenden terug te winnen".*

De OvV concludeert in het onderzoek dat de zorgen van omwonenden vaak onvoldoende of pas na langere tijd worden gehoord. De OvV adviseert een meer proactieve en transparante communicatie naar omwonenden. DCMR en Provincie Zuid-Holland zetten zich hiervoor gezamenlijk in. De provincie Zuid-Holland en DCMR communiceren via de websites, beantwoorden vragen van bewoners en werken hierbij samen met gemeenten en GGD. Vergunningen, publieksvriendelijke samenvattingen van Brzo-inspectierapporten en handhavingsbesluiten zijn openbaar, en risico's van inrichtingen zijn inzichtelijk op een landelijke risicokaart (www.atlasleefomgeving.nl). Ongewone voorvallen en incidenten bij risicobedrijven zoals Chemours moeten worden gemeld en deze meldingen zijn openbaar toegankelijk via www.rijnmondveilig.nl.
In nauwe samenwerking tussen provincie, DCMR, gemeenten, RIVM en GGD wordt ingezet op zo veel mogelijk transparantie over VTH-taken, onderzoeken, incidenten en emissies. In overleg tussen de betrokken overheidsdiensten blijven we verkennen welke aanvullende communicatie-inspanningen mogelijk zijn. Daarbij zullen we ook met omwonenden afstemmen welke behoeften er bestaan en in welke vorm we daar als gezamenlijke overheden het beste in kunnen voorzien.

Naast deze aanbeveling van de OvV aan DCMR willen wij graag ingaan op de analyse en conclusies in het rapport die betrekking hebben op de uitwisseling van kennis en de versterking van het VTH-stelsel. In de conclusies vraagt de raad terecht aandacht voor het kennisniveau, de capaciteit en de aansturing van omgevingsdiensten. De OvV pleit voor versterking van kennisopbouw en kennisdeling. Ten aanzien van de aansturing constateert de OvV dat de sturing

van omgevingsdiensten vooral beheersmatig is ingericht (sturing op uren, doorlooptijden, capaciteit en financiële middelen) en minder op de doelen die met de VTH-uitvoering moeten worden bereikt. Deze onderwerpen sluiten rechtstreeks aan op het Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel. Na de rapportage van de Commissie Van Aartsen hebben het Rijk, IPO, VNG en de gezamenlijke omgevingsdiensten het Interbestuurlijk programma (IBP) gestart teneinde uitvoering te geven aan de aanbevolen stelselverbeteringen. In de zes pijlers van dit tweejarige programma wordt nauw samengewerkt om te komen tot goede afspraken over opbouw en betere uitwisseling van expertise. Vooral ten aanzien van nieuwe en complexe vraagstukken, zoals circulaire economie, energietransitie en (p)ZZS is een versterking van de kennisinfrastructuur noodzakelijk. Wij zijn blij dat de raad in de aanbeveling aan de bedrijven ook pleit voor het benutten van de expertise binnen de bedrijven. Het actief delen van kennis over stoffen en processen is noodzakelijk om te komen tot een adequate bescherming van omwonenden.
Ten aanzien van de aansturing van omgevingsdiensten worden voorstellen ontwikkeld om te komen tot een meer inhoudelijke basis voor de taakuitvoering door omgevingsdiensten, door het opstellen van regionale risicoanalyses en het formuleren van regionale inhoudelijke doelstellingen. Voor het werkgebied van DCMR is in een Meerjarenprogramma voor de periode 2023-2026 vastgelegd welke inhoudelijke speerpunten leidend zijn voor onze taakuitvoering.
Naast de landelijke aanpak via het IBP hebben de provincie Zuid-Holland en de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland het initiatief genomen om de samenwerking te versterken en daarmee te werken aan de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige VTH-uitvoering. Hierbij wordt ingezet op gezamenlijke thema's zoals informatievoorziening (waaronder de Altijd actuele digitale vergunning), versterking van kennisuitwisseling en het verbeteren van de gezamenlijke positie op de arbeidsmarkt.

DCMR milieudienst Rijnmond

Tot slot willen wij graag benadrukken dat wij blij zijn dat de OvV met dit onderzoek op grondige en kritische wijze de focus heeft gelegd bij het uiteindelijke doel van de VTH-taken, namelijk de bescherming van omwonenden en het milieu. De conclusies en aanbevelingen houden ons scherp, en geven ook de aangrijpingspunten om met alle betrokken actoren te komen tot verdere verbetering.

Hoogachtend,

drs. M. (Meindert) Stolk,
Voorzitter DCMR Milieudienst Rijnmond

mr. R.M. (Rosita) Thé,
Directeur DCMR Milieudienst Rijnmond

Kopie verstuurd aan: de voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid